Energimyndigheten

Datum
2016-12-20

Dnr
2016- 11297

Avdelningen för energieffektivisering
Enheten för resurseffektiva produkter
Åsa Tynell
016-542 2506
asa.tynell@energimyndigheten.se

Marknadskontrollplan

2017

Ekodesign och energimärkning av energirelaterade produkter

Box 310 • 631 04 Eskilstuna • Besöksadress Kungsgatan 43
Telefon 016-544 20 00 • Telefax 016-544 20 99
registrator@energimyndigheten.se
www.energimyndigheten.se
Org.nr 202100-5000

Innehåll

1. Bakgrund....3
2. Förutsättningar för 2017 års marknadskontroll....3
3. Marknadskontroll 2017....5
Marknadskontrollinsatser uppdelat per produktgrupp....5
Utredningar och förstudier för kommande marknadskontroll....7
4. Långsiktig planering inför 2018 – 2020....8
Uppvärmningssystem och byggnader....8
Belysning....9
IT/Elektronik....9
Hushållsapparater....9
5. Mål för marknadskontroll....9
Allmänna mål....9
6. Samverkan genom nationella och internationella projekt....10
Nationella projekt....10
Marknadskontrollrådet och samarbete med andra svenska marknadskontrollmyndigheter....10
Internationella projekt....10
Nordsyn....10
Eepliant....11
MS Tyr15....11
ADCO....11
7. Principer för urval av marknadskontroll....11
8. Kontrollmetoder....13
9. Rättslig grund....15
Övergripande....15
Ekodesign....15
Energimärkning....16
10. Uppföljning....16
Bilaga 1. Tabell 1 och 2. Produktförordningar som medför nya eller skärpta produktkrav under 2017-2018....17

1. Bakgrund

Energimyndigheten ansvarar för marknadskontroll av EU:s ekodesign- och energimärkningsdirektiv i Sverige. Direktiven är så kallade ramdirektiv där förordningar för olika produktgrupper tas fram och införs succesivt.

Ekodesigndirektivet sätter minimikrav på energiprestanda hos produkter som omfattas av lagstiftningen och förbjuder försäljning av de mest energi- och resurskrävande produkterna på EU-marknaden. Energimärkningsdirektivet synliggör produktens energianvändning och underlättar för konsumenter som vill göra energismarta val. Energimärkningen är obligatorisk för de produktgrupper som är reglerade och är också gemensam för EU-länderna.

Med marknadskontroll menas i allmänhet den verksamhet som bedrivs och de åtgärder som vidtas av ansvarig myndighet för att se till att produkter överensstämmer med lagstiftningens krav. Marknadskontrollen syftar till att skydda konsumenter och andra användare från produkter med bristande prestanda och säkerhet. Marknadskontrollen syftar även till att säkerställa rättvis konkurrens mellan ekonomiska aktörer.

Energimyndigheten ansvarar för marknadskontroll av totalt ca 45 förordningar med ekodesign- och/eller energimärkningskrav för ett trettiotal produktgrupper.Ytterligare ett antal produktgrupper är på väg att få lagkrav. Energimyndigheten har hittills fått tillsynsansvar för alla produktgrupper som beslutats inom ekodesign och energimärkning samt även för energimärkning av däck som ligger utanför de ovan nämna direktiven. Allt eftersom nya produktgrupper tillkommer ökar behovet av resurser och samverkan med andra medlemsstater för att uppfylla kraven på tillsynsansvar för alla produkter.

Tillsyn av direktiven är medlemsstaternas ansvar. Kommissionen följer upp arbetet genom att begära in underlag gällande medlemsstaternas marknadskontroll.

2. Förutsättningar för 2017 års marknadskontroll

Fler och fler nya produkter får lagkrav. Marknadskontrollen som utförts under 2016 kan sammanfattas med att trenden för andelen produkter som uppfyller lagkrav är fortsatt negativ. Ytterligare insatser krävs för att förmå aktörer att anpassa sig till lagkraven. För att möta de utmaningar med fler komplexa produkter som omfattas av lagkrav, utvecklar Energimyndigheten ständigt våra kontrollprocesser med nya arbetssätt för att möta behovet av en effektiv, ändamålsenlig och rättssäker marknadskontroll.

Energimyndigheten kommer under 2017 att fokusera på produkterna belysning, däck och värmeprodukter. Även kommunikation och informationsinsatser för marknadskontroll kommer att vara i fokus under 2017.

Under hösten 2015 trädde lagkrav för produkterna elpannor, varmvattenberedare, ackumulatortankar och värmepumpar för vattenburna centralvärmesystemi kraft, och marknadskontrollgruppen har gjort en första dokumentkontroll inom vissa av produktgrupperna under 2016. Under 2017 kommer Energimyndigheten att göra utökade dokumentkontroller och provningar för dessa produkter. Energimyndigheten ser ett fortsatt behov av information om lagkraven för uppvärmningsprodukterna och vad de innebär för marknadens aktörer då lagstiftningen är komplicerad. Det finns också aktörer som inte har tidigare vana och kunskap om energimärkning och ekodesign som berörs av lagkraven.

Ekodesign och energimärkningskrav för ventilationsenheter trädde i kraft 1 januari 2016. Under 2016 har ett samarbete inom Nordsyn, där de nordiska ländernas marknadskontrollmyndigheter är medlemmar pågått för att utreda hur marknadskontroll av komplexa produkter ska kunna genomföras. Många oklarheter kring förordningen och mätstandarder har också utretts för att marknadskontrollprovningar ska kunna genomföras. Energimyndigheten kommer att arbeta vidare med detta under 2017.

Sedan den 1 januari 2015 finns det krav på energimärkning och produktblad vid försäljning på internet. 2015 års kontroll av energimärkning i webbutiker visade stora brister och en uppföljande kontroll genomfördes under 2016.

Samtliga webbutiker som ingick i granskningen uppvisade brister. Bristerna är ofta av större art och gäller avsaknad av både elektronisk energimärkningsetikett och elektroniskt produktblad. Brister handlar även om hur energimärkningen presenteras i webbutikerna. 2016 års granskning visade att företag som driver webbutiker, och som omfattas av lagkrav, i många fall fortfarande har låg kännedomen om lagstiftningen. Energimyndigheten kommer därför i ökande omfattning arbeta med informationsinsatser för att tillse att lagkraven implementeras.

Under 2017 kommer Energimyndigheten att genomföra ytterligare en internetkontroll som fokuserar på produkterna belysning och uppvärmningsprodukter. Inom MSTYR15, ett marknadskontrollprojekt med 13 EU-stater och Turkiet som omfattar kontroll av 15000 däcks energimärkning i handeln och på webben, kommer även 150 däck att kontrolleras på webbsidor.

I april 2017 träder lagkrav i kraft för fastbränslepannor och den 1 januari 2018 för rumsvärmare. Energimyndigheten håller därför under 2016 och 2017 informationsträffar om lagkraven för installatörer och leverantörer.

Under 2017 deltar Energimyndigheten i två internationella EU-projekt, Eepliant och MSTyr 15 där marknadskontrollaktiviteter kommer att genomföras, samt ett nordiskt samarbetsprojekt, Nordsyn.

3. Marknadskontroll 2017

Marknadskontrollinsatser uppdelat per produktgrupp

Nedan sammanfattas de planerade marknadskontrollinsatserna under år 2017 för olika produktgrupper.

Om resurser finns för ytterligare insatser kan ytterligare aktiviteter komma att genomföras under 2017.

2017	Ekodesign provning	Energi-märkning Provning	Dokument kontroll	Butik, Internet och reklam	Reaktiva ärenden	Informations-insatser	Kommentar
Belysning							
Hembelysning	X	x			x		
Kontorsbelysning	X	X			x		
Vägbelysning					x		
Hushållsapparater							
Dammsugare					x		
Diskmaskiner (hushåll)					x		
Kaffebryggare (hushåll)					x		
Kylar och frysar (hushåll)	X	X			x	x	
Köksfläktar					x		
Spisar, hällar, ugnar	X	X			x		
Torktumlare (hushåll)					x		
Tvättmaskiner (hushåll)					x		

2017	Ekodesign provning	Energi-märkning Provning	Dokument-kontroll	Butik, Internet, Reklam	Reaktiva ärenden	Informations-insatser	Kommentar
IT/Elektronik							
Tv-apparater					x		
Datorer och servrar	X	x			x		
Elektronikprodukter med nätverksuppkoppling	X	x			x		
Externa nätaggregat	X				x		När dessa medföljer andra produkter
Enkla digitalboxar					x		
Uppvärmningssystem och byggnader							
Cirkulationspumpar					x		
Luftkonditionering inkl. luftluftvärmepumpar	X	x			x		Kontroll i webbutiker
Pannor (el/gas/olja) och värmepumpar för vattenburna centralvärmesystem					x		EU-projektet Eepliant Kontroll i webbutiker
Varmvattenberedare	x	x	x	Butik och Internet	x	x	Utökad dokumentkontroll och provning.
Ackumulatortankar	x	x	x	Butik och Internet	x	x	Utökad dokumentkontroll och provning..
Ventilation i lokaler och hushåll			x		x		Utökad dokumentkontroll
Fastbränslepannor					x	x	Lagkrav april 2017.

2017	Ekodesign provning	Energi-märkning Provning	Dokument-kontroll	Butik, Internet, Reklam	Reaktiva ärenden	Informations-insatser	Övrigt
Rumsvärmare					x	x	Lagkrav jan 2018
Industri							
Elmotorer					x		
Fläktar					x		
Vattenpumpar					x		
Transformatorer					x		
Professionell kyla					x		
Däck							
Däck		x	x	x	x		MSTyr15
Horisontella krav							
Standby-, off-mode samt nätverksstandby	x				x		I alla provningar där krav gäller.

Utredningar och förstudier för kommande marknadskontroll

Inom ekodesign- och energimärkningsregelverken regleras nu helt nya typer av produkter: större system (sammansatta av flera delkomponenter), platsbyggda produkter, unika produkter (tillverkas endast i ett ex) m.m. Dessa produkter ger helt nya förutsättningar för marknadskontrollen.Energimyndigheten kommer under 2017 att fortsätta utveckla hur marknadskontroll av denna typ av produkter kan bedrivas på ett effektivt sätt.

Energimyndigheten har också påbörjat en utveckling av kommunikationsarbetet med att göra marknadskontrollen mer synlig, eftersom en synlig marknadskontroll kan ha en reglerande effekt i sig. Detta arbete kommer också att fortsätta under 2017 genom en ökad mängd kommunikationsaktiviteter som fler informationskampanjer, pressmeddelanden och temarapporter.

4. Långsiktig planering inför 2018 – 2020

För 2017 har tre fokusområden för marknadskontrollen valts ut: belysning, däck och uppvärmningsprodukter. Energimyndigheten tar i beaktning de produkter som får krav eller skärpta krav under de närmaste åren i sin långsiktiga planering, se bilaga 1. De på längre sikt prioriterade marknadskontrollinsatserna för de närmaste åren beskrivs nedan.

Ytterligare insatser kan givetvis bli aktuella, beroende på till exempel vilka ytterligare förordningar som beslutas och indikationer från marknaden. Myndighetens anslag samt interna prioriteringar kan också göra att någon eller några av de beskrivna marknadskontrollinsatserna kan komma att utgå eller skjutas framåt i tiden.

Uppvärmningssystem och byggnader

Ekodesign- och energimärkningskrav för ett stort antal produkttyper inom HVAC-området (heating, ventilation and air-conditioning) trädde i kraft från och med 2015, och vi fortsätter att utveckla marknadskontrollen för dessa produkter under 2018-2020.

Krav för rumsvärmare som använder el, gas, fasta eller flytande bränslen samt fastbränslepannor är nya produktgrupper som regleras under ekodesign- och energimärkningsdirektiven. Krav träder i kraft för dessa produktgrupper 2017, 2018, 2020 och 2022. Genom Energimyndighetens provningsverksamhet för konsumentinformation har det uppmärksammats att det finns produkter som använder fasta bränslen som inte uppfyller dagens nationella lagkrav. Att produkterna är energieffektiva är viktiga för att uppnå mål inom flera områden bl.a. luftkvalitet. Fokus på marknadskontroll av dessa produkter är därför motiverat när ekodesignkraven träder i kraft.

Uppvärmningsprodukter säljs generellt inte i butik utan genom offerter. Energimärkningen innehåller inte all information som är relevant för kunden, det finns därför krav på att det vid försäljning ska finnas kompletterande information. Det finns ett stort antal aktörer som måste informeras om de nya lagkraven på information vid försäljning. Kontroller av offerter och försäljningsinformation behöver genomföras som ett steg i att få aktörer att anpassa sig till de nya kraven.

Värmepumpar för vattenburna centralvärmesystem samt varmvattenberedare och ackumulatortankar är fortsatt viktiga att bedriva en aktiv marknadskontroll över på grund av stora effekter från lagkrav och stort intresse av produkterna från svenska konsumenter. Under 2017 kommer fortsatta informationsinsatser samt kontroller rörande energimärkningen att genomföras.

Belysning

Nya aktörer och tekniker tillkommer ständigt på belysningsmarknaden och våra kontroller visar att många produkter uppvisar brister. Därmed kommer marknadskontroll av belysning fortsätta ha hög prioritet under 2018-2020.

I regelverket för belysning finns flera beslutade ekodesignförordningar beroende på typ av belysningsteknik mm., en energimärkningsförordning och dessutom en gällande föreskrift om energimärkning. Lagstiftningen för belysning kan därmed uppfattas som relativt komplicerad. Energimyndigheten märker av detta på flera sätt, bland annat genom en stor mängd frågor från importörer, återförsäljare och konsumenter. Information om belysningskrav kommer därför fortsätta vara ett prioriterat område under 2017-2019.

IT/Elektronik

Inom elektronikområdet finns sedan 2015 krav på nätverksstandby. Kraven skärps 1 januari 2017. Detta kommer vara ett utvecklingsområde under åren 2018-2020, då fler produkter blir uppkopplade och uppdateringar av produkten kan ändra produktens energianvändning.

Hushållsapparater

Inom test av tvätt- och diskmaskiner har Energimyndigheten en unik kompetens då Testlab är det enda laboratoriet i Norden som är ackrediterat för provningar av dessa produktgrupper. Marknadskontrolltester kommer att fortgå under 2018-2020 för att säkerställa den relativt goda nivån av produkter som uppfyller lagkrav. Kyl- och frysskåp är de produkter som hittills uppvisat flest produkter med brister, produkterna prioriteras därför i kommande marknadskontrollplaner.

5. Mål för marknadskontroll

Allmänna mål

Det övergripande målet med marknadskontrollen är att varor som gjorts tillgängliga på marknaden ska uppfylla gällande krav.

Målet med Energimyndighetens tillsyn är att säkerställa en effektiv och rättsäker tillsyn med hög servicegrad och tilltro till systemet.

Syftet med marknadskontroll av ekodesign- och energimärkningskrav är att säkerställa att alla reglerade produkter på marknaden uppfyller förordningarnas krav gällande energieffektivitet, teknisk dokumentation, märkning och konsumentinformation, samt säkra en effektiv och rättsäker tillsyn med hög servicegrad och tilltro till systemet för ekodesign- och energimärkningsdirektiven samt för däckmärkningsförordningen.

6. Samverkan genom nationella och internationella projekt

Nationella projekt

Marknadskontrollrådet och samarbete med andra svenska marknadskontrollmyndigheter

Marknadskontrollrådet är ett nationellt samordningsorgan för frågor om marknadskontroll. Swedac ansvarar för ordförandeskap och sekretariat för Marknadskontrollrådet. Rådet fungerar framför allt som ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan myndigheter. Marknadskontrollrådet består av 18 marknadskontrollmyndigheter.

Rådet har möten cirka fem gånger per år. Energimyndigheten ser deltagandet som mycket värdefullt i och med kontakterna och samarbete med andra myndigheter och den övergripande rapporteringen om vad som händer inom marknadskontrollen horisontellt i Sverige och EU.

Under Marknadskontrollrådet finns olika arbetsgrupper som utarbetar lösningar och riktlinjer på gemensamma frågor och utmaningar. Arbetsgruppen ”Forum för tullrelaterade frågor” är ständig och Energimyndigheten kommer att fortsätta sin medverkan i denna arbetsgrupp under 2017.

Under 2017 kommer Energimyndigheten att verka för att ytterligare arbetsgrupper startas upp under Markadskontrollrådet inom områden såsom internetkontroll, butikskontroll, dokumentkontroll och marknadskontrollprovningar.

Energimyndigheten har under de senaste åren även intensifierat sitt samarbete med två myndigheter inom Marknadskontrollrådet, Elsäkerhetsverket och Post- och telestyrelsen. Bland annat har gemensamma informationsinsatser genomförts. Energimyndigheten avser att fortsätta detta samarbete under 2017.

Internationella projekt

Nordsyn

Med finansiering från det Nordiska ministerrådet genomförs 2016-2017 projektet Nordsyn tillsammans med marknadskontrollmyndigheter i de övriga nordiska länderna. Programmet förbättrar möjligheterna för ett kontinuerligt samarbete och ger viktiga underlag och förutsättningar för en effektiv marknadskontroll i Norden, och i förlängningen inom EU/EEA. Fyra delprojekt genomförs inom ramen för programmet: Challenges (utmaningar med marknadskontroll av komplexa produkter), en studie om den för norden strategiskt viktiga produkten fönster, ett gemensamt informationsprojekt inom förebyggande marknadskontroll samt ett projekt om marknadskontroll av materialeffektivitetsaspekter. Dessutom diskuteras möjligheterna att genomföra gemensamma tester av produkter som finns på flera av de nordiska marknaderna. Energimyndigheten deltar även i ett

samverkansprojekt, Nordcrawl för att utveckla urvalsmetoder för marknadskontroll genom datainsamling.

Eepliant

Under 2017 fortsätter projektet Eepliant med full finansiering av EU:s Horizon 2020-program. Projektet bygger vidare på det tidigare genomförda projektet Ecopliant, där Energimyndigheten drev arbetet. Eepliant koordineras av en icke vinstdriven konsultfirma som har drivit många EU-projekt om marknadskontroll inom produktsäkerhetsområdet. Konsultfirman har stor erfarenhet av marknadskontroll i andra direktiv, och därmed kring operativ och strategisk marknadskontroll, vilket är mycket värdefullt för Energimyndigheten att ta del av. Det är också mycket värdefullt att dela erfarenheter och kunskap med de andra deltagande marknadskontrollmyndigheterna. Projektet kommer fortsätta att utveckla best practice inom marknadskontroll av ekodesign och energimärkning och också genomföra koordinerade provningar och dokumentkontroller av belysning, värmepumpar, elpannor, gaspannoroch skrivare.

MS Tyr15

MSTYR15, ett marknadskontrollprojekt med detlagande av 13 EU-stater och Turkiet, omfattar kontroll av 15000 däcks energimärkning i handeln och på webben, kommer även 150 däck att kontrolleras..

ADCO

Myndigheterna i olika EU-länder som ansvarar för marknadskontroll av ekodesign och energimärkning samarbetar också inom de s.k. administrative cooperation (ADCO)-grupperna . ADCO-grupperna har möte på EU-nivå två gånger per år. Representanter från EU-kommissionen deltar också på dessa möten. Ofta diskuteras s.k. ”grey areas”, dvs. områden där lagstiftningen är otydlig. EU-kommissionens och ADCO-gruppernas tolkningar av lagstiftningen finns publicerade och tillgängliga på EU-kommissionens webplats. Energimyndigheten ser deltagandet i ADCO-grupperna som mycket viktigt, framför allt för att ta del av andra marknadskontrollmyndigheters och Kommissionens erfarenheter och tolkningar och för att verka för en europeisk samsyn gällande tolkningen av EU-lagstiftningen.

7. Principer för urval av marknadskontroll

Grunden för planeringen av marknadskontroll är att produktgrupper prioriteras där produktgruppen har:

- Stor potential för energieffektivisering
- Nya eller förändrade krav för produktgruppen

- Stor relevans för svenskt näringsliv
- Stor relevans för svenska konsumenter, t ex på grund av andra förutsättningar som nordiskt klimat, användarmönster eller andra svenska förutsättningar vilka skiljer sig från andra delar av den europiska unionen.
- Stor relevans för internationella samarbeten
- Produkter med många avvikelser enligt tidigare kontroller

Urvalet av specifika modeller av en viss produktgrupp beror på syftet med kontrollen och den aktuella situationen. Tre huvudprinciper kan utskiljas: riktat urval, slumpvis urval eller urval till följd av inkomna rapporter eller klagomål (reaktiv marknadskontroll):

Riktat urval (ofta riskbaserat), t.ex. baserat på:
- Ny produkt/nytt märke på marknaden
- Produkt/märke som vid tidigare kontroll uppvisat brister
- Produkt/märke för vilken vi tidigare fått utomstående klagomål och rapporter (från t ex konsument, bransch, ADCO, nordiska grannländer)
- Produkt/märke med hög marknadsandel (bästsäljare)
- Produkt/märke med låg marknadsandel
- Produkt/märke med hög energianvändning (sämre energimärkning)
- Produkt/märke med låg energianvändning (bra energimärkning)
- Produkt från lågprissegment
- Produkt som säljs genom viss försäljningskanal
- Annat

Slumpvis urval (för att få en bild över marknaden generellt):
- Slumpgenerator
- Annat slumpmässigt urval

Reaktiv marknadskontroll:
- Direkt urval till följd av utomstående klagomål eller rapport

8. Kontrollmetoder

Energimyndighetens marknadskontroll är till största del proaktiv och styrs av den årliga marknadskontrollplanen. Viss reaktiv marknadskontroll sker också, men antalet inkomna rapporter eller klagomål gällande ekodesign och energimärkning är fortfarande relativt få. Genom marknadskontrollplan 2017 samordnas marknadskontrollen när det gäller energimärkning och ekodesign. Genom att samrodna dessa uppnås fördelar då produkterna kan testas samtidigt för de olika tillsynsområdena. Detsamma gäller för samordning av marknadskontroll i butik och reklam samt dokumentkontroll.

Energimydigheten utför marknadskontroll genom provning av produkterna på eget eller externt laboratorium, kontroll av energimärkning i butik, på Internetbutik, i reklam samt genom dokumentkontroll.

Målet med marknadskontrollen är att varor som har gjorts tillgängliga på marknaden ska uppfylla gällande krav. Kontroll, inspektioner och rättsliga åtgärder gentemot tillverkare är en väg att uppnå detta mål. Ett annat sätt är att arbeta förebyggande med syfte att fler produkter på marknaden ska uppfylla gällande produktlagstiftning. Där ingår de informationsinsatser Energimyndigheten gör, om gällande eller kommande krav riktas till tillverkare, importörer och återförsäljare.

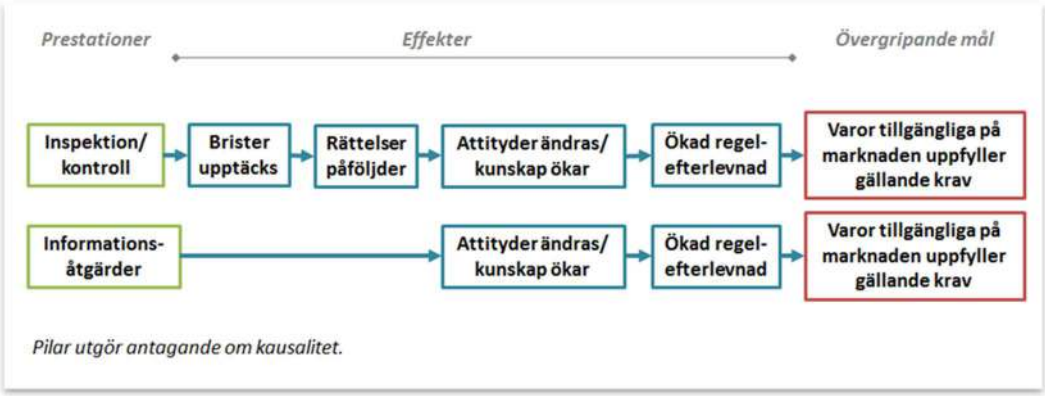

Bild: Två sätt att uppnå det övergripande målet: Att varor tillgängliga på marknaden uppfyller gällande krav. Källa: Marknadskontrollrådet. Se även avsnitt 5.

Dokumentkontroll

Dokumentkontroll är ett viktigt verktyg för tillsyn av produkter. Dokumentkontroll kan användas för att åstadkomma ett riktat urval av produkter som ska testas. Den kan också fungera som en egen, fristående marknadskontrollaktivitet och används då t.ex när nya krav har trätt i kraft för att nå ut till ett större antal tillverkare eller då tillsynen har lägre prioritet tack vare en väl fungerande marknad.

Aktiviteter och insatser inom området tillsyn ökar beroende på att antalet produktgrupper som omfattas blir fler och fler. De produkter som kommer att omfattas blir också mer och komplexa vilket innebär väsentligt utökat behov av analyser och tekniskt kunnande.

Butikskontroller internet och fysisk butik

Genom att strategiskt välja ut och genomföra kontroll i fysiska butiker utför Energimyndigheten marknadskontroll på plats i butiker. Kontrollerna görs för att ta ett stickprov för att se hur butiker lever upp till kraven om energimärkning. Energimyndigheten planerar att utföra ett tiotal egna butikskontroller och om ett samarbete med andra myndigheter för butikskontroll inleds under 2017 kan detta antal ökas till mer än det tiodubbla. Med deltagandet i MS-Tyr däckprojekt kommer Energimyndigheten att kontrollera ett stort antal däckbutiker under 2017.

Att genomgöra marknadskontroll av butiker på internet är ett sätt att genomföra en rikstäckande marknadskontroll. Energimyndigheten kommer att fokusera mer av våra kontroller till internetbutiker under 2017.

Reklam
Även fysisk reklam granskas. Det kan röra sig om direktreklam eller annonser införd i olika typer av press eller i andra media. Kraven är för det mest lägre här, det räcker i allmänhet med att energiklassen anges. Fokus för kontroll av reklam kommer under året att vara på däck, belysnings- och värmeprodukter.

Reaktiva ärenden
Reaktiva ärenden avser klagomål och rapporter från utomstående parter om att en produkt eller en butik misstänks ha brister avseende ekodesign- eller energimärkningskrav. Energimyndigheten tar emot dessa anmälningar och utreder löpande huruvida ärendena kräver marknadskontrollåtgärder.

Energimyndigheten har tagit fram ett speciellt formulär där aktörer och privatpersoner anonymt kan anmäla misstanke om avvikelser från lagkraven . Myndigheten är skyldig att ta emot anmälningar av detta slag och informationen kan vara värdefull för att rikta direkta eller framtida insatser. Däremot finns ingen skyldighet för myndigheten att agera på anmälningar.

Energimyndigheten ser en ökande trend med fler reaktiva ärenden då fler produkter omfattas av lagkrav och att räknar med att hantera ett ökat antal ärenden under 2017.

Informationsinsatser

Energimyndigheten arbetar mycket med information om gällande regelverk till berörda tillverkare, importörer och återförsäljare, i syfte att möjiggöra att fler produkter på marknaden ska uppfylla gällande produktlagstiftning.

De förebyggande informationsinsatserna består vanligtvis i att arrangera inforamtinsmöten för branscher, delta på branschmöten i andras regi, att svara på frågor samt publicera faktablad, nyhetsbrev, tidningsartiklar, pressmeddelanden och information på Energimyndighetens webbplats.

Många produkter som idag omfattas av krav är att definiera som så kallade konsumentprodukter. Dessa har haft krav på energimärkning under ett antal år och kunskapen om gällande krav är väl förankrad hos företagen. De senaste åren har det tillkommit nya målgrupper för information om lagkraven då nya typer av produkter som uppvärmningsprodukter och industriella produkter har reglerats.

Det är viktigt att nå ut med information till marknadens aktörer i god tid innan lagstiftningen träder i kraft så att aktörerna får tid på sig att anpassa sig till nya krav.

Under 2017 kommer en stor del av informationsinsatserna att riktas mot aktörer som tillverkar och säljer produkter som kommer att få eller nyligen har fått lagkrav: rumsvärmare, fastbränslepannor, elpannor, varmvattenberedare, värmepumpar för vattenburna centralvärmesystem, ackumulatortankar och webbutiker som säljer dessa produkter samt belysning och däck.

9. Rättslig grund

Nedan beskrivs gällande lagkrav som ligger till grund för Energimyndighetens marknadskontroll.

Övergripande

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter
- Förordning (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn

Ekodesign

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energirelaterade produkter
- Lag (2008:112) om ekodesign samt Lag (2010:285) om ändring i lagen (2008:112) om ekodesign
- Förordning (2016:187) om ekodesign

- Kommissionens förordningar om genomförande av Europarlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG (för komplett, uppdaterad lista av produktförordningar, se www.energimyndigheten.se/energieffektivisering/produkter-med-krav/produktgrupper/)

Energimyndigheten är tillsynsmyndighet för ekodesign enligt Förordning (2016:187) om ekodesign.

Energimärkning

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/30/EG av den 19 maj 2010 om märkning och standardiserad produktinformation som anger energirelaterade produkters användning av energi och andra resurser
- Lag (2011:721) om märkning av energirelaterade produkter
- Förordning (2011:1022) om tillsyn över energirelaterade produkter, som omfattas av bestämmelserna i lagen (2011:721) om märkning av energirelaterade produkter
- Kommissionens produktspecifika förordningar (delegerade akter) om energimärkning (för komplett, uppdaterad lista, se www.energimyndigheten.se/energieffektivisering/produkter-med-krav/produktgrupper/)

Energimyndigheten är tillsynsmyndighet för energimärkning enligt Förordning (2011:1022) om tillsyn över energirelaterade produkter.

10. Uppföljning

Uppföljning av marknadskontroll görs årligen i form av en slutrapport. Resultaten rapporteras till Regeringkansliet och till EU.

Bilaga 1. Tabell 1 och 2. Produktförordningar som medför nya eller skärpta produktkrav under 2017-2018

Tabell 1. Produktförordningar som får krav under år 2017-2022

Förordning / Direktiv	Publicerad	Revidering	Krav 1	Krav 2	Krav 3	Kommentar förordning
2015/1187 Solid fuel boilers and packages of a solid fuel boiler, supplementary heaters, temperature controls and solar devices	2015-04-27	2022-01-01	2017-04-01			Energimärkning
2015/1188 Local space heaters	2015-04-28	2019-01-01	2018-01-01			Energimärkning
2016/xxx Air heating products, cooling products and high temperature process chillers and fan coil units	ej publicerad än.	2022-01-01	2018-01-01	2019-09-26	2021-01-01	
2015/1186 Local space heaters (solid fuel and oil and gas)	2015-04-28	2024-01-01	2018-01-01	2022-01-01	2022-04-01	
2015/1185 Solid fuel local space heaters	2015-04-24	2024-01-01	2022-01-01			Ekodesign
2015/1189 Solid fuel boilers	2015-04-28	2022-01-01	2020-01-01			Ekodesign

*Även ackumulatortankar i förordning 812/2013 och 814/2013 får nya krav 2017-09-26, se tabell 2.

Tabell 2. Produktförordningar som får skärpta krav under 2017-2018

Förordning / Direktiv	Publicerad	Revidering	Krav 1	Krav 2	Krav 3	Krav 4	Krav 5	Krav 6	Krav 7	Kommentar förordning
640/2009 Electric motors (+ amending regulation 4/2014)	2009-07-22	2016-09-01	2011-06-16	2015-01-01	2017-01-01					
1275/2008 Electric power consumption standby and off mode (+amending regulation 642/2009 and 801/2013)	2008-12-17	2015-01-01	2010-01-07	2013-01-07	2015-01-01	2017-01-01	2019-01-01			
801/2013 Networked standby	2013-08-22	2016-01-07	2015-01-01	2017-01-01	2019-01-01					
66/2014 Domestic cooking appliances	2014-01-14	2021-02-01	2015-02-20	2015-08-20	2016-02-20	2017-02-20	2017-08-20	2019-02-20		
666/2013 Vacuum cleaners	2013-07-08	2018-08-01	2014-09-01	2017-09-01						
665/2013 Vacuum cleaners	2013-05-03	2018-06-01	2014-09-01	2017-09-01						
813/2013 Space heaters and combination heaters	2013-08-02	2018-09-01	2015-09-26	2017-09-26	2018-09-26					
814/2013 Water heaters	2013-08-02	2018-09-02	2015-09-26	2017-09-26	2018-09-26					Omfattar även nya krav på ackumulatortankar
812/2013 Water heaters	2013-02-18	2018-03-02	2015-09-26	2017-09-26						Omfattar även nya krav på ackumulatortankar
1253/2014 Ventilation units	2014-07-07	2020-01-01	2016-01-01	2018-01-01						
2015/1095 Professional refrigerated storage cabinets, blast cabinets, condensing units and process chillers	2015-05-05	2020-05-05	2016-07-01	2018-01-01	2018-07-01	2019-07-01				
65/2014 Domestic cooking appliances	2013-10-01	2021-01-01	2015-01-01	2016-01-01	2018-01-01	2020-01-01				
245/2009 Fluorescent lamps without integrated ballast, for high intensity discharge lamps and for ballasts and luminaires (+ amending regulation 347/2010)	2009-03-18	2014	2010-04-13	2013-04-13	2018-04-13					Omnibusrevidering pågår.